

Stichting Industrieel Erfgoed Gelderland-Flevoland

secr.: Noteboomstraat 61 • 8021 WR Zwolle

College van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en de commissie Welstand en Monumenten van de gemeente Doetinchem

Postbus 9020
7000 HA Doetinchem

Per post en per mail verzonden

Doetinchem, 19 augustus 2023

Betreft: sloop poortgebouw Nemaho/Zaagmolenpad 45 te Doetinchem en mogelijke gevolgen voor overige panden/objecten (industrieel erfgoed) op de door b. en w. vastgestelde, maar nog door de gemeenteraad te bekrachtigen CHW-lijst.

Geacht college, leden van de gemeenteraad en leden van de commissie Welstand en Monumenten

Wij zijn geschrokken van de sloop van het poort- en hoofdgebouw van de voormalige Nemahofabriek aan het Zaagmolenpad in Doetinchem. Het stemt tot treurnis en bezorgdheid. Wij staan daarin niet alleen, de vele reacties in de media getuigen van de dezelfde teneur. Uit die in de sociale media spreekt een grote maatschappelijke betrokkenheid.

Het Nemaho-complex is/was belangrijk (industrieel) erfgoed, dat niet voor niets werd geselecteerd voor de zogeheten CHW-lijst met Cultuur Historische Waardevolle objecten. Adviesbureau Belfort, dat in opdracht van de gemeente de cultuurhistorische analyse opstelde, spreekt in zijn bevindingen van een complex van bovenregionaal belang, dat in Nederland pionier was op het gebied van de vervaardiging van gelamineerde houten spanden. Citaat: “Het betreft een voor Nederland unieke en zeldzame combinatie van een producent van bouwconstructies die zijn fabriek in eigen beheer bouwde en zijn eigen producten daarbij heeft toegepast.” Met zijn gelijkde spanten maakte de fabriek wereldwijd furore. Voor de Doetinchemse samenleving was de Nemaho een belangrijke, sociale werkgever waaraan velen dierbare herinneringen koesteren. Het nu gesloopte hoofd- en poortgebouw overleefde eind WO II ook een geallieerd bombardement. Maar, wat de oorlog niet voor elkaar kreeg, deed in augustus dit jaar de bulldozer.

Wij zijn benieuwd hoe het, met zicht op de aangekondigde CHW-borging, zover heeft kunnen komen. Zeker als wij in de Gelderlander van 18 augustus, lezen dat er in april van dit jaar al een melding van sloop is geweest. In diezelfde maand april stelde het college van b. en w. de CHW-lijst vast met op die lijst het Nemaho-complex (Zaagmolenpad 45). Hoe valt dit met elkaar te rijmen? Het doet vreemd aan. Erkentelijk zijn wij dat de gemeente, na alarmering, de sloop heeft stil gelegd en de hallen op het complex voorlopig aan afbraak zijn ontkomen.

Afgaande op de ervaring met de Nemaho-sloop is voor ons en overleg-partners Heemschut en Deutekom de vraag actueel hoe veilig de ongeveer 130 overige panden/objecten zijn op de CHW-lijst, waar volgens het college-besluit van 11 april 2023 'de prioriteit ligt bij bescherming tegen sloop'. Inzonderheid geldt dat voor SIEGF voor objecten op de lijst die gerekend worden tot het industrieel erfgoed. Er zijn immers nog 2 maanden te gaan voordat in oktober de gemeenteraad het collegebesluit (inclusief CHW-lijst) kan bekrachtigen. Betekent het dat de overige CHW-panden/objecten op dit moment vogelvrij zijn? Wat te doen met kwaadwillenden die aan de sloop van het hoofd- en toegangsgebouw van de Nemaho precedentswerking voor hun eigendom willen ontlenuen?

Wij dringen er bij de gemeente op aan de overbruggende termijn van 2 maanden tot oktober te bekorten of met een andere maatregel te komen die mogelijke, voortijdige sloop voorkomt. Wellicht is de in artikel 4, hoofdstuk 2, van de erfgoedverordening van mei 2013 genoemde 'voorbescherming' een aanknopingspunt. Hoewel hier sprake is van een aanloop naar bescherming van 'potentiële' gemeentelijke monumenten hoeft dit niet strikt tot aanwijzing van een monument te leiden. De CHW-waardestelling rechtvaardigt in onze optiek en die van onze overleg-partners in deze noodsituatie zo'n tijdelijke oplossing. Maar wellicht zijn er andere, betere alternatieven denkbaar.

Wij herinneren er tevens aan dat in de gemeentelijke reactie op de zienswijze van onze stichting en Heemschut/Gelderland op de Parapluherziening Cultuurhistorie (Inspraakreactie 13) separaat beleid wordt aangekondigd ter zake aanvullend onderzoek naar plaatsing van de toppers onder die CHW's op de gemeentelijke monumentenlijst. Zo'n status is immers verstrekkender van betekenis en heeft meer intrinsieke waarde.

Die toezegging leidde er mede toe dat wij in goed vertrouwen de afwikkeling van de lopende CHW-procedure tot de raadsvergadering van oktober wensten af te wachten en eerder dit jaar afzagen van uitvoering van in voorgaande correspondentie voorgedragen gebouwen/objecten voor de gemeentelijke lijst, inclus de voordracht op een nog niet ingediend wensenlijstje van het Nemaho-complex. Ook wij verkeerden in de veronderstelling dat de aangekondigde CHW-borging voorlopig toereikend zou zijn en niet zou leiden tot 'slopen nu het nog kan'. Het sterkt ons andermaal in onze stellingname dat bescherming van de CHW-toppers het meest gebaat is met de status van gemeentelijk monument.

Resumerend dringen wij nogmaals aan op sloop voorkomende maatregelen gedurende de overbruggingsperiode. De urgentie vinden wij groot.

Met vriendelijke groet,

Marcel Overbeek,
voorzitter Stichting Industrieel Erfgoed Gelderland-Flevoland (SIEGF)

Afschrift toegezonden/gemailed aan:

Erfgoedvereniging Heemschut (commissie Gelderland)
Cuypersgenootschap
Historische vereniging Deutekom